

## **MOGUĆNOSTI ULAGANJA U ŽUMBERKU (SA KONKRETNIM PRIJEDLOZIMA)**

### **Djelatnosti od razvojnog značaja za Žumberak - sutra**

Nađu li ulagači, država i Žumberačani koji to mogu i žele, interes za revitalizaciju ovog kraja, Žumberak će postati regija zdravlja i alternativno Sljeme, koje je već danas za Zagrepčane premalo i prezagušeno.

Ljudi koji su voljni uložiti znanje i kapital trebaju znati, da su zdrava zemlja, vodotoci i zdravi okoliš prirodne prednosti kraja koje treba koristiti i koje će vraćati ulog.

U tu svrhu gradnja neophodne infrastrukture je investicija broj jedan u Žumberku.

- \* Gradnja i poboljšanje infrastrukturne mreže
- \* Proizvodnja i izvoz pouzdano zdrave hrane i ljekovitog bilja
- \* Razvoj seljačkog, vjerskog, sportskog i školskog turizma, prvenstveno izletničkog tipa, a kasnije i boravišnog tipa
- \* Gradnja domova za starije i socijalno nezbrinute
- \* Obnova ugaslih domaćinstava, obrta i zanata

### **Gradnja i poboljšanje infrastrukturne mreže**

Iz prostornih planova općina i gradova koji pokrivaju Žumberak vidljivo je da je prioritetno:

- \* Asfaltirati postojeće neasfaltirane ceste i putove od značenja za svakodnevni život žitelja.
- \* Asfaltirati slijedeće dionice:

Rude Pribičke-Pečno-Višći vrh-Javor-Gornja Vas  
Sošice-Sveta Gera (9 km)  
Radatovići-Sekulići-Sveta Gera (6 km)  
Klinovica-Cerovica-Osunja-Slovenska granica  
Ognjanovci - Dančulovići  
Kuljaji-Gudalji-Popovići-Drage

Postojeće ceste Kostanjevac-Kalje-Bregana i Kostanjevac-Sošice potrebno je rekonstruirati u poprečnom i uzdužnom dijelu trase. Gdje je to moguće paralelno s cestom graditi biciklističke i lang-lauf staze.

### **Gradnja i poboljšanje vodopskrbe i elektromreže**

Uz bolje ceste vodoopskrba je glavni preduvjet za gospodarski i turistički razvoj kraja. Perspektivna izvorišta na području Žumberka su Jamnik, Rajakovići i Sitnik.

Postojeća elektromreža je nedovoljne jačine i također dotrajala, zbog čega neka sela svako malo ostaju u mraku.

Veći potrošači struje u Žumberku se naprosto ne smiju uključivati zbog štete koje nastaju u domaćinstvima. Na taj način gradnja i poboljšanje vodoopskrbe i elektromreže je investicija broj dva u Žumberku.

### **Proizvodnja i izvoz zdrave hrane i ljekovitog bilja**

Nezagađeno tlo, čisti zrak i tradicijski način proizvodnje izvrsni su uvjeti za uzgoj zdrave hrane.

Postoje uvjeti za voćarstvo, povrćarstvo, ratarstvo brdskog tipa i ekstenzivno stočarstvo. S obzirom na tradiciju šumarstva izgradnjom manjih prerađivačkih pogona omogućilo bi se djelomično zaposlenje domaćeg stanovništva.

Osobito je na cijeni ljekovito bilje i flora Žumberačke gore.

Pašnjaci, šume i proplanci Žumberka su staništa ljekovitog bilja i cvijeća. Mlijeko žumberačkih krava, meso ovaca i šumske divljači, osobito je ukusno i kvalitetno jer je rezultat hranjenja čistom mirisnom travom i cvijećem. U Žumberku se oduvijek skupljalo ljekovito bilje i bilo je nadaleko na cijeni. Djeca i stariji su brali i prodavali bilje da si priskrbe sredstva za kućne potrebe. Mnoge otkupne stanice nabavljale su ljekovito bilje u Žumberku. Nadaleko poznata Kmetijska družba iz Ljubljane koja je osnovana još 1767. godine naručivala je ljekovito bilje kod trgovca Marka Bartakovića u Kostanjevcu. Naročito se tražio plućni list i podbijel.

Planinsko područje Žumberka i danas ima ogromne pašnjake i livade ali neiskorištene i zapuštene.

Danas postoje odlučni uvjeti za plantaže ljekovitog bilja na njegovim visinskim livadama, sadašnje prikupljanje i sortiranje ljekovitog bilja treba modernizirati. U tu svrhu moguće je obnoviti prijašnju otkupnu stanicu ljekovitog bilja u Jurkovom Selu već spomenutog Marka Bartakovića. Ta ista lokacija je bila i prvi izletnički objekt ta zagrebačke ribiče i ljubitelje prirode.

Rijetka i neobična biljka blagajev likovac koji raste na Žumberačkoj gori ima svoju povijest. Prvi zapis ove biljke potječe još iz 1780. g. Seoski učitelj iz Rumunjske našao je neobičnu biljku i sačuvao je u svom herbariju. Kasnije je ista bilja uočena na Žumberačkoj gori s njene slovenske i hrvatske strane. Danas se zna da je rasprostranjena i šire spada u balkanski endem. Saksonski kralj Friedrich August upoznao je 1838. g. blagajev likovac. Friedrich August imao je osobite sklonosti prema prirodi i botanici. Na proputovanju kroz Sloveniju u Dalmaciji 1838. obišao je stanište ove biljke i obrao ovaj cvijet. U spomen na posjet saksonskog kralja staništu ove biljke, slovenski grof Blagaj je iste godine (1838.) podigao spomenik - obelisk ovoj biljci a narod ju je počeo zvati kraljeva roža.

Obelisk kraljevoj roži i danas stoji kao rijedak, a možda i jedinstven primjer u svijetu spomenika biljci, a koji je 1988. čak i obnovljen. Navodno je kralj Friedrich August II prilikom posjeta klasičnom nalazištu blagajeva likovca izrazio želju da se ta rijetka biljka zaštiti kako bi se očuvala od istrebljenja. Po tome, to je možda jedna od prvih zamisli da se zakonom zaštiti priroda. Blagajev likovac je zbog relativno kasnog otkrića, a i zbog toga što je saksonski kralj obišao stanište, bio predmetom neuobičajenog zanimanja pa je godine 1898. Kranjski zemaljski odbor donio odluku da se uz runolist zaštiti i ta rijetka biljka. Uprava Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje uzela je ovu biljku kao svoj zaštitni znak.

Sve o raslinju u Žumberku i ova priča o kraljevoj roži nalazi se u knjizi Žumberak - kalendar flore Žumberačke gore. Autor je Sergej Forenbacher a izdana je 1995. g. u nakladi Školske knjige.

### **Lov, ribolov, turizam**

Blizina jakog tranzitnog puta iz srednje Europe za Jadransko more (autocesta Ljubljana-Zagreb-Karlovac) očuvanost prirode, tradicijske graditeljske baštine, zdravi vodotoci, čist zrak te mogućnost proizvodnje zdrave hrane, najvažnija su obilježja i vrijednosti Žumberka. Mogućnost za lov, ribolov, sportski i školski turizam nisu dovoljno iskorištene. Lovački domovi u Radatovićima, Studenoj vodi i na Mačinama zjape prazni.

Lovna jedinica 'Lisica' - Radatovići - površina lovišta iznosi 3472 ha. Ovo je planinsko lovište. Obuhvaća Žumberak s vršnom zonom. Osobita zanimljivost ovog područja je povremeno obitavanje mrkog medveda koji dolazi iz susjedne Slovenije. Jelen također obitava na ovom području. Divlja svinja dolazi po potočnim gudurama. Divlji zec obitava uz poljoprivredne površine. Od ostalih vrsta lovne divljači u nižim predjelima, oko poljoprivrednih površina obitava fazan i trčka. U šumama gnijezde grlica i divlji golub. Rijetke su kune zlatica i bjelica, dok je jazavac nešto češći.

Dvorac Cerovica objekt kulturno povijesne vrijednosti koji se nalazi ispod brda Štule danas je devastiran. Njegov vlasnik je voljan objekt iznajmiti ili prodati u svrhu renoviranja i korištenja u turističke svrhe.

Prazne školske zgrade treba adaptirati za školski turizam i školu u prirodi: logorovanje, letenje zmajem i balonom, obilazak špilja kojih ima oko stotinjak. Sanjkanje i skijanje, berba ljekovitog biljaj slično.

U sadašnjim uvjetima turizam bilo koje vrste moguć je samo izletničkog a ne boravišnog tipa. Postojeća domaćinstva nemaju uvjete, dodatne sobe i sanitarne sadržaje potrebne za seljaki turizam. Malobrojne mlade obitelji koje sada žive u Žumberku mogu stvoriti poseban vid turističke ponude, prodajom svojih proizvoda u vlastitom dvorištu.

Prolaznike, planinare i dobronamjernike upoznati s mogućnošću turističke ponude u seoskom dvorištu.

Dovoljno je razvrgnuti stol u dvorištu, nazdraviti čašom i tako ponuditi i prodati proizvod. Ljudi će znati cijeliti dobre domaće proizvode i zasigurno će navraćati. Jedina mjesta gdje je sada moguće noćenje nekolicine izletnika su kod obitelji Medven u Medvenovoj Dragi, kući obitelji

Simenić u Kostanjevcu, obitelji Radoš u Gornikima te smještaj u Sošicama i Eko-selu. Žumberak ima sve preduvjete za razvoj vjerskog turizma. Dolina kardinala je za sve poticajna za sve veći dolazak vjernika autobusima i privatnim vozilima. Za njih govoto da nema mogućnosti organiziranog prihvata, smještaja i noćenja.

Ulagačima je to putokaz da na postojećem golf igralištu u blizini Krašića mogu:

- \* Izgraditi sadržaje paviljonskog tipa koji će istovremeno služiti vjerskom turizmu
- \* Na brdskom dijelovima Žumberka i na Svetoj Geri postoje uvjeti za gradnju skijaških staza i zimski turizam u cijelosti
- \* U Žumberku treba uvesti mogućnost vožnje biciklima i konjskom zapregom

Na takvim dionicama treba načiniti postaje za izletnike i gdje je moguća tzv. turističku ponuda u seljačkom dvorištu kao i ponuda u sadašnjim poznatim ugostiteljskim objektima.

Selo Cernik je povijesno i tradicijski gledano naselje nulte kategorije. Treba ga iskoristiti tako da i po njemu Žumberak postane privlačna i prepoznatljiva turistička odrednica.

Selo je zaštićeno u svom tradicijskom obliku ali ga treba obogatiti žumberačkim etno sadržajima. Kad tamo turisti dođu treba ih dočekati folklorna baština, ruketvorine, narodna nošnja, audio zapisi i snimke žumberačkih pjesama i običaja. Načiniti rute kojima turisti dolaze na razgledanje sela, hodnjom, biciklima, jahanjem ili konjskom zapregom iz raznih smjerova. Investicija takve rute, nabava i održavanje konja i zaprega uposlila bi okolno stanovništvo i dala rezultate.

Takvu rutu može se nazvati 'Biciklima, jahanjem i konjskom zapregom od čarobnih malina u Medvenovoj Dragi, od Svete Gere i do Stojdrage do povijesnog Cernika, naselja nulte graditeljske kulture.'

U dolini Slapnice, poznatoj po slapovima i zaštićenoj biljnoj svojti moguće je izgraditi mjesta za športski ribolov.

U turističke rute uvrstiti poznate vidikovce na cijeli Žumberak, susjednu Sloveniju te dio Zagrebačke i Karlovačke županije.

Sao neki od vidikovaca su:

- \* Sveta Gera
- \* crkva Uskrsnuća Gospodnjeg u Radatovićima
- \* crkva sv. Nikole u Magovcima
- \* crkva sv. Jurja u Dojutrovici
- \* mjesto između Petričkog sela i Tomaševaca
- \* pogled od crkve sv. Petra kod naselja Mrzlo Polje
- \* pogled sa Lovića Prekriškog gdje stoji zapis poznatog učitelja i pedagoga D. Trstenjaka: Tko nije bio na Loviću taj se nije nagledao Hrvatske

Cijelo područje Žumberka danas je u sastavu Parka prirode Žumberak - Samoborsko gorje.

Park prirode je prostorno, prirodno ili dijelom kultivirano područje s naglašenim ekološkim ili estetskim, turističkim ili rekreativnim vrijednostima. U Parku prirode dopuštene su djelatnosti koje ne ugrožavaju njene bitne značajke i funkcije.

### **Domovi za starije i nemoćne**

Žumberak ima sve preduvjete za miran život osoba starije dobi.

Ovakvi domovi, a osobito umirovljenički domovi deficitarni su u gradu Zagrebu. Godinama se čeka na mjesto i smještaj u njima. Gradnja ovakvih sadržaja ili adaptacija postojećih zgrada (napuštenih školskih i gospodarskih) u Žumberku može ulagačima relativno brzo vratiti ulog i oploditi ga. Ovakve domove osobito mogu koristiti roditelji djece koja žive i rade u inozemstvu. Na dobar način tako mogu riješiti skrb za njih, doći njima u posjetu i istovremeno rodnom kraju. Konačno i sami mogu sebi osigurati smještaj u tim domovima i tako se trajno vratiti rodnoj grudi. Primjer doma za umirovljenike u Kostanjevcu neka bude poticaj ostalim ulagačima.

Za izviđače, školu u prirodi, za eko udruge najbolje je adaptirati postojeće napuštene školske i gospodarske zgrade kao: škole u Tupčini, Željeznom Žumberačkom i Sošicama.

### **Otkupna stanica ljekovitog bilja – poticaj za obnovu domaćinstava**

U svrhu razvoja proizvodnje ljekovitog bilja potrebno je u Žumberku izgraditi:

- \* otkupnu stanicu ljekovitog bilja
- \* pogon za ekstrakciju i preradu ljekovitog bilja

Na taj način i domaće stanovništvo mogli bi naći zaposlenje i radno mjesto.

Obnova ugaslih domaćinstava, obrta i zanata

Zacijelo bi ulaganje u infrastrukturnu mrežu, proizvodnju zdrave hrane i razvoj turističke djelatnosti pogodovalo obnovi ugaslih domaćinstava i zapošljavanju. Takva domaćinstva mogla bi:

- \* obnavljati zapuštene pašnjake i livade košnice za uzgoj govedarstva ali i uzgoj sitne stoke; koze i ovaca.
- \* graditi i adaptirati staje i gospodarske zgrade za stočarstvo namijenjeno tržištu.
- \* obnavljati nekadašnje, danas potpuno zapuštene vinograde koji se uglavnom nalaze na dijelu samoborskog i plješivičkog gorja te Vivodini.
- \* uz okućnice obnavljati uzgoj domaćih sorti voćaka, pretežito jabuka.
- \* izgraditi manje proizvodne pogone za obradu šumske građe.
- \* obnoviti stočni sajam u Sošicama, izgraditi planiranu benzinsku postaju u Kostanjevcu, obnoviti stare obrte i zanate ali i otvoriti nove; autoservisne, limarske i vulkanizerske radionice.
- \* izgraditi pogone za preradu voća i poljodjelskih plodina.

\* izgraditi otkupnu stanicu za mljekarske proizvode.

## **Prijedlozi novih projekata**

Konkretni prijedlog: Tržnica 'Zeleni dan' na Budinjaku

### Obrazloženje potreba

Sve veća potreba grada Zagreba s oko 1 mil. stanovnika za biološki proizvedenom hranom u nezagađenom okolišu s jedne strane i potreba malih proizvođača zdrave hrane u Parku prirode, da prodaju svoje proizvode.

Građani grada Zagreba snadbjevaju se voćem i povrćem velikim dijelom iz uvoza, koje je nepoznatog proizvođača i uglavnom proizvedeno uz pomoć velikih količina pesticida, fungicida i umjetnog gnojiva. Voće i povrće koje se proizvodi u Hrvatskoj također se proizvodi bez kontrole o zagađenosti proizvoda kemikalijama štetnim za ljudsko zdravlje.

Mali vrtovi koji se nalaze u Parku prirode Žumberak u čistom i nezagađenom okolišu za zdravom i nezagađenom zemljom koja je redovito tretirana samo organskim gnojivom, daje poljoprivredne proizvode visoke kakvoće mirisa i okusa.

Zbog nedostatka dobrih prometnica i prometnih veza građanima grada Zagreba uskraćena je ovako kvalitetno proizvedena hrana.

Zbog malih količina koje se proizvode na ovakav način nije isplativo otkupljivati proizvode i voziti ih u Zagreb, niti bi takav postupak donio rezultate koji se namjeravaju postići ovim projektom.

Namjera je ovoga projekta da senzibilizira građane velikog grada na Park prirode Žumberak, da s razlogom dođu na tržnicu, da provedu dan sa svojom obitelji, da se snabdiju zdravom i jeftinom hranom, da pronađu mjesta gdje će rado dolaziti i da steknu navike kontinentalnog i seljačkog turizma.

Prodaja proizvoda iz malih vrtova i voćnjak, mlijeka i mliječnih proizvoda, kravljeg i kozjeg sira i meda također. Brašno mljeveno u vodenicama biti će također ponuđeno na tržnici.

Prihod od ovakvog načina razmjene dobara pomogao bi stanovništvu Žumberka da podigne svoj standard i na taj način podigne standard užeg i šireg okruženja.

### Opis projekta i ciljevi projekta

Ciljevi projekta za podizanje zdravstvenog standarda građana Zagreba, širenje kulture jedenja zdrave hrane, sticanje navika šetnje u prirodi, upoznavanje sa potrebom zaštite prirode i zdravog okoliša, upoznavanje s autohtonim i zaštićenim ljekovitim biljem. Upoznavanje s domaćim životinjama na pašnjacima. Povećanje osjetljivosti građana velikog grada na potrebu zaštite prirode i na radost življenja u skladu s prirodom.

Mogućnost nabave istinski zdrave hrane poznatog porijekla, od poznatog proizvođača na opisani

način pomoći će korisnicima i sudionicima ovog projekta da podignu kvalitetu života svojih obitelji ali da bi kupovanjem proizvoda iz malih vrtova podignu standard stanovnika Žumberka. Obavljanje poslova vezanih uz Tržnicu bit će povjereno lokalnom stanovništvu a tržnica će biti centar zbivanja toga dijela Parka prirode.

Zbog podizanja i širenja svijesti građana o potrebi da se hrani prirodno biološki uzgojenom hranom u ekološkom i nezađanom okruženju, ovaj projekt ima sve uvjete da uspije, da trajanje projekta bude dugogodišnje te da nakon vremena instalacije bude u mogućnosti da se samofinancira. Uz odgovarajući marketing prilagođen potrebama promjena navika građana Zagreb Tržnica ZELENI DAN bit će uspješno proveden projekt.

Tržnica ZELENI DAN treba biti postavljena u Parku prirode Žumberak u mjestu Budinjak.

U ovom slučaju tržnica Zeleni dan postavljena u geografskom središtu Parka prirode Žumberak jamči da su poljoprivredni proizvodi:

- \* uzgojeni u tom okruženju,
- \* vodi građane da s posebnom potrebom i razlogom posjete Park prirode,
- \* senzibiliziraju posjetitelje na potrebe Parka,
- \* šire i podižu svijest o potrebi potrošnje prirodno uzgojene hrane.

Prodaja prirodno uzgojene hrane na tržnice ZELENI DAN u Budinjaku, pruža mogućnost malim domaćinstvima u tom okruženju za:

- \* podizanje životnog standarda.
- \* stvaranje kontakata na svom terenu,
- \* stvara uvjete za izlazak područja Parka prirode Žumberak iz ekonomske, socijalne i medijske izolacije.

Korisnici

- \* građani Zagreba
- \* vegetarijanci
- \* bolesnici
- \* djeca
- \* svi koji imaju potrebu za zdravom hranom
- \* izletnici
- \* planinari
- \* zaštitari prirode
- \* škole u prirodi
- \* skauti
- \* stanovnici Parka prirode
- \* mali proizvođači poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na okućanicama, vrtovima i u slobodnom prostoru

## Konkretni prijedlog: Izletnički dom za ribiče i mladež u Jurkovom Selu

### Objašnjenje potreba i mogućnosti:

Dolina Kupčine koja izvire ispod sopotskog slapa i teče središnjim dijelom Žumberka oduvijek je privlačila ljubitelje prirode i ribiče. Jednako tako i kanjon Slapnice sa svojim potocima i slapovima koji utječu u Kupčinu kod Medvenove Drage. Zagrebački ribiči su još prije stotinjak godina dolazili vikendom u Žumberak na razne načine; javnim prijevozom gdje je postojao, biciklima ili vlastitim prijevozom. Duž bistrice Kupčine, Slapnice i njihovih pritoka lovili su nadaleko poznate pastrve, a djeca i obitelj koristili su izletničke rute, upoznavali domaće običaje, pastirske igre, citranje kamenčićima i slično.

Ako su htjeli provesti cijeli vikend na Žumberku (ne vraćajući se u Zagreb isti dan) ostajali su prenočiti u Žumberku u privatnom aranžmanu, najčešće u Jurkovom Selu gdje je nekad postojala trgovina, gostionica, kuglana i prostor za noćenje.

Nastavljajući se na tradiciju žumberačke pastrve danas u dolini Kupčine uz dijelove za slobodan ribolov otvara se sve više privatnih ribogojilišta i mogućnosti rekreacije za njih. Npr. ribogojilište Vrabac, ugostiteljstvo Žumberački raj u Žamarijama, sportsko rekreacijski centar u Kostanjevcu i tako redom. Uz takve sadržaje potrebe ribičima u Žumberku treba osigurati i mogućnost smještaja, noćenja i dužeg boravka. Mnogi od njih žele s obiteljima koristiti dio školskih praznika i godišnjeg odmora u Žumberku što sada nije moguće.

Danas pored toga u osnovnoškolskom sustavu postoji propisana kvota nastavnih sati koje treba provesti u zdravom, prirodnom okolišu u svrhu edukacije učenika o prirodi. To su škole u prirodi koje traju do tjedan dana za svaku razrednu skupinu. To je vrlo dobra prigoda za napuštene zgrade u općinskom i privatnom vlasništvu.

### Širi opis projekta u Jurkovom selu

Budući da je razvojni pravac cijele regije Žumberak proizvodnju zdrave hrane i ekološki održivi razvoj, orijentacija je usmjerena na seoski turizam koji se po sebi namaće kao komplementarna djelatnost. S razvitkom seoskog turizma, čiste, neiskvarene, ali i nedovoljno korištene žumberačke ljepote trebaju dobiti svoje zasluženno mjesto na turističkoj karti Hrvatske.

#### a) Rekreacioni, radni i tematski skupovi u prirodi, proslave i svečanosti

Ovaj objekt ja dakle namjenjen prije svega kao prenočište svim ribičima, izletnicima i planinarima, njihovim obiteljima i djeci koja dolaze u Žumberak pecati duž toka Kupčina ili uz postojeća ribogojilišta. Ovdje se mogu organizirati natjecanja, a u večernjim satima društvena dvorana omogućuje proglašenje rezultata, zabavu i društvene igre. Djeca i ostali članovi obitelji imaju na izbor rekreativne sadržaje, biciklističke rute, planinarenje i branje ljekovitog bilja koje mogu u istom objektu prodati u otkupne svrhe.

U slobodnim terminima, uz ribolovni i rekreacioni turizam objekt omogućuje organiziranje skupština raznih udruga, sportskih seminara te kondicionih treninga raznih vrsta sportaša poput



npr. biciklista. Objekt je prikladan također za održavanje proslava, svadbenih i sličnih svečanosti na kojima se promovira žumberačka kulturna baština.

#### b) Školski turizam

Djeca i mladež koja će ovdje imati školu u prirodi istovremeno će stjecati znanja iz flore i faune Žumberačke gore poznate po ljekovitom bilju i izvan Hrvatske.

Obzirom da na pitomoj žumberačkoj visoravni raste dosad izbrojenih čak 111 vrsta ljekovitih trava, sitna te krupna stoka daje mlijeko koje u kvaliteti nadmašuje alpsko mlijeko. Tvrtke iz Hrvatske i Slovenije su ovdje dolazile i nabavljale ljekovite biljke poput podbijela i plućnjaka za područje cijele tadašnje Austrougarske. Branjem ljekovitog bilja, gljiva, kestenja, vrganja, šparoga i ostalog, a pod stručnim vodstvom nastavnika djeca i mladež stječu praktična znanja i imaju korist od prodaje ubranih proizvoda. U skladu s orijentacijom na proizvodnju zdrave hrane prikladna zemljišta se dakako trebaju iskoristiti za eko vrtove i poduku sadnje, njegovanja, branja, čuvanja i konzerviranja poljoprivrednih kultura. Kupčina i njene pritoke se mogu koristiti za ribolov i slične aktivnosti. Nakon takvog radnog ili rekreacijskog dana, spomenuta društvena dvorana od 80 kvadratnih metara, omogućće u večernjim satima zajedničko druženje, analiziranje rezultata, proglašenja uspješnih, dogovore i pripreme za sljedeći dan.

#### c) Vjerski (hodočasnički) turizam

Uz ove karakteristike koje posjeduje seoski turizam, treba ovdje dodati i mogućnost za razvitak vjerskog (hodočasničkog) turizma. Uzimajući u obzir blizinu Krašića, rodnog mjesta kardinala Alojzija Stepnca za ovaj kraj vlada sve veći interes među hodočasnicima pa dolazi sve više grupnih posjeta. Izletnički dom u Jurkovom selu bio bi osobito prikladan za prihvata i noćenje takvih vjerskih grupa.

Otvaranje novih radnih mjesta:

Ovim projektom se dakle otvara mogućnost zapošljavanja nove radne snage, prvenstveno mladih ljudi iz ovog kraja. Oni bi time uz rješavanje svog egzistencijalnog pitanja ostali živjeti u kraju kojem je potrebna demografska obnova.

Za brigu o hrani i smještaju ovakvih izletničkih skupina potrebno je zaposliti do pet radnika, a okolne obitelji time dobivaju mogućnost direktne prodaje svojih proizvoda.

Za dugoročni opstanak i napredak seoskog turizma na Žumberku po uzoru na primjere kakve već znamo iz svih alpskih zemalja (Tiroi, Koruška, Gorenjska...) najvažnije je naravno ekološko očuvanje objekata i okoliša unutar i izvan Parka prirode 'Žumberak - Samoborsko gorje'.

#### **Konkretni prijedlog: Program zdrave hrane**

U cilju proizvodnje zdrave hrane detaljno je analizirano područje Žumberka. Istražene su prirodne mogućnosti, sastav tla, kvalitetu vode i izvora. Osim toga ne temelju realnog stanja na terenu kao potencijal gospodarskog razvoja uzimaju se napuštene zgrade u općinskom i privatnom vlasništvu, pa se predlaže:

a) gradnju farme svinja i prikladne sušare za mesne specijalitet žumberačke marke (pancete, kulena, pršuta i salame) jedinstvene na hrvatskom tržištu. U početnoj fazi ova farma zapošljava 9 ljudi.

b) punionicu izvorske vode za domaće i strano tržište koje zapošljava 23 radnika.

c) programe kooperacije s lokalnim stanovništvom za

- uzgoj puževa i gusaka, te divljih zečeva za potrebe lovačkih društava
- zasade voćnjaka specijalne vrste Stanley, jabuka i krušaka
- proizvodnju šparoga i komposta